

"בין שתי ערים"
בדרך כלל הועלו ספריו של דיקנס על המסך כסרטים כבדים, ארוכים, מסורבי

אם "אי שם באירופה" אינו משיב רצון לחלוטין, והוא כמעט כשלון מושלם — ה"אשם אינו בביום שלו, אלא בתסריט ש"

רונארד קולמן ואליזבת אלדן (בין שתי ערים) הבסטייל נפלה

במקומות אחדים הוא משעמם ובמקומות אחרים — מנחם.

לים בעלילה אך מפותחים בטפוסים. "דוד קופרפילד", "אוליבר טוויסט" ו"תקחת גדולות" הן דוגמאות טפוסיות. הסרטים ה"אלה זורעים לכל ארכם בדמויות חשוכות, שאם גם אין להן קשר ישיר עם העלילה, תפקידן לשמש כרקע אטור, סמל לתקופה קודרת או לסביבה פושעת.

"בין שתי ערים" אינו שונה באופיו מ"הסרטים הנ"ל. סרט כבד וארוך, שזור פרצופים מוירעב ושואפי־דם. העלילה מתגלחת בשתי הערים פריס ולונדון. צרפת ערב המהפכה. ההמון רעב. ההמון נאנק, מצפה לשעת כושר. ד"ר מנט (הגרי וולטהאל), שישב שמונה עשרה שנים בכלא הבסטיליה, מוברח לאנגליה. בתו לוסיה (אליזבת אלדן) מתאהבת באציל צרפתי צעיר, צירלס דרגי (דונלד וודס), שהיה אוהב העם בעוד שקרובו המרקוזי אוימינד (בוזיל רתבון) הפיל חתתו על פני כל. על צירלס דרגי מעלילים עלילת בגידה וריגול, אך הוא ניצל בעזרתו של עו"ד סידי קרט (רוגלד קולמן). חרימוה ושנון אך מלנכולי ושיכור. קרט מתאהב בעלמה לוסיה ומקוה להתנער בעזרתה מרוחו הרעה. אולם היא נישאת לאציל דרגי. בינתיים פורצת המהפכה בצרפת עם הרצחו של המרקוזי אוימינד וכיבוש הבסטיליה. ההמון עקוב הדם עושה שפטים באצילים. אחת מהמנהיגות, מאדאם דפארג' (בלנש יורקה), מושכת בתחבולת־ערמה את האציל דרגי, הוא נתפס ולאחר משפט־לא־משפט נדון לעריפה בגילוטין. קרט חודר לכלא, משחרר את הגדון ונערף במקומו. ע"י מעשה גבורה זה הוא מנסה להוכיח ללוסי שאם אמנם היו חייו ריקים מתוכו, ידע במותו לפחות להביא תועלת.

העלילה המסובכת הועלתה על המסך ע"י הבמאי ג'ק קונוי בצורה תיאטרלית מדי. תמונות ההמון הצרפתי וכיבוש הבסטיליה הן בעלות מעוף — אולם שאר הסצנות אינן טבעיות. הסנטימנטליות הרבה המודגשת במערכות האחרונות מביאה במישורים להתמוטטות השיא.

רוגלד קולמן מפח רענונות בתפקידו (אולם קשה לומר שזהו אחד מתפקידיו הטובים). אליזבת אלדן חלשה ביותר בגלל תנועות ידיים מיותרות ומימיקה מוגזמת. תפקידו של בוזיל רתבון, שחקן כשרוני מאוד, דל וחסר אפשרויות. הגרי וולטהאל ודונלד חודס אישיים מדי. טוב מאוד הוא רגילד אוון כמר סטריור, שטפשו של קר־טר, ותפקיד אופי גאה מבצעת כראוי עדינה מיי אוליבר כגב' פרוס.

בסך הכל — סרט זה ימשוך יותר את המתעניין בהיסטוריה של הקולנוע, ואשר לא יקפיד על האמיתות ההסטוריות של העובדות.

"אי שם באירופה"

גוה רדווארי ההונגארי הוא, כלי ספק, במאי מוכשר ביותר.

חוזרים אל הסירה שלהם להמשיך בחייהם החדשים.

הכל מתואר בפאסיס מהול בדומור נאי, בן הילדים נחמדים, נחמדים מדי, והגדור לים לעומתם קאריקאטורות חסרות חיים: המנצח טוב ומשעמם, ראש המשטרה — רע ומגוחך.

עבודת הביום של רדווארי, כאמור, טר־בה. אלא שהוא מרבה להשתמש בסממנים נדושים. למשל: ילד נקלע למוזיאון של שעה בעת הפצצה עזה. הבנין עולה באש וראשו של הילד נמס בחום. אפקט בלי ספק, אבל אפקט זול.

אולם עתה יהיה זה אם יישפט הפרט לפי נקודות קטנות אלו. כמסמך אנושי הוא בלי ספק סרט משובח וחשוב, הגם שאינו יצירת אמנות גדולה, וסרטים שהם אנושיים אין זוכים לראות בכל יום בשנת 1950...

"האיש מאקומבר"

סיפורו המפורסם של המינגווי זכה ל־עבור מן הספר אל הבד מבלי שייגרם לו נזק רציני. לאמיתו של דבר, מהווה ה"נוסח הקולנועי סרט ממדרגה ראשונה ש"רוחו של המינגווי שורה עליו מתחילה ועד רגעים אחדים לפני הסוף.

פראנסיס מאקומבר (רוברט פרסטון) ו־אשתו, מארגארט (ג'ון בנט), הם זוג אמריקאי צעיר אשר לאחר שנות נישואים אחדות, רק השנאה קושרת אותם עדיין זה לזה. הם באים לקניה, בליבה של אפריקה, על מנת לצוד ציד (מאקומבר הוא קצע טוב) ולהתפייס "אחת ולתמיד" לאחר אחת ממדיבותיהם החריפות יותר.

גרגורי פק, ג'ון בנט, פרסטון (האיש מאקומבר) כדור נפלט...

מלבד זאת, הסרט הוא מסמך מזעזע ורב רושם על אחת הבעיות הכאובות ביותר באירופה של שלהי המלחמה וראשית ה"שלום — בעצם, כעיה כאובה אפילו עכ"ש — בעית יומי המלחמה מחוסרי הבית.

אם מזכיר הסרט במידה רבה את "הדרך לחיים", הסרט הסוביטי הגדול הון באותה בעיה: ילדים עוזבים לאחר מלחמת ה"עולם הראשונה — לא יוצרי "אי שם ב"אירופה" אשמים בכך, אלא העובדה המרה שההיסטוריה חזרה על עצמה והבעיה שבה וצצה ביתר חריפות ובממדים שלא שוערו כלל.

קבוצה גדולה של ילדים, יתומי מלחמה מפגינותיה השונות של מדינה מסוימת ב"מרכז אירופה, מתארגנים בכנופיה ושורדים ובזווים מכל הבא ליד. הם "כוכבים" טירה, חורבה עתיקה שגר בה מנצח מפורסם סם המבלה את תקופת השלטון הנאצי.

המנצח משכנע את הילדים — לאחר שהפרחים עמדו לתלות אותו — להשאר אתו ולחלק את ביתו. הם מסכימים ומתחילים בחיים אחרים, חיי עבודה, עד אשר האיכרים מחליטים לאסור אותם בעתן חט־איהם הקודמים. מתפתח קרב, האיכרים ניגפים, אולם קוקסי הקטן, בן השש, נהרג. על גותו נמחל הכל לילדים והם

זה אליהם בסיועם. ביום הראשון, ברדפס אחרי אריה פצוה. מתגלה מאקומבר כפחדן. זוהי עילה מצוינת, כמובן, בידי אשתו להקניט אותו בפני ווילסון שהיא עתה מאוהבת בו.

אולם פחדו של מאקומבר לא היה אלא פחד חלקי, התוקף אנשים רבים בעמדם בפעם הראשונה פנים אל פנים מול פני האריה, ולמחרת היום מצטיין מאקומבר ב"אומץ לבו. אך מאקומבר החדש שנוא על אשתו יותר מאשר מאקומבר הפחדן; וכ"דור הנפלט מן הרובה שלה, פוגע בבעלה והוא מת. ההיה זה רצח?

הסרט מתחיל מן הסוף; גותו של פראנסיס מאקומבר מובאת במטוס לנאירובי ווילסון כותב דו"ח על המקרה ואנו שבים לעבר והסיפור נגול לפנינו. ברם, לאחר שהגענו שוב אל מותו של מאקומבר מת"עקשים מחברי התסריט להלעיטנו הסבר פסיכולוגי משעמם על מעשיה של הגברת מאקומבר וזה מחליש במידה רבה את הרושם של הסרט.

הצד המצויף, ביותר ב"האיש מאקומבר" הוא, כלי ספק, המתח הרב בתמונות הציד. וולטאן קורדה הבמאי וקארל סטרוס ה"צלם הצלחה להראות לנו ג'ונגל ססגוני אך בהחלט לא הוליוודי. השקט לאחר ש"החיה הטורפת נפצעה והיא מתכוננת ל"זינוק של יאוש מתוך סתר הסכך על ה"צייד, משיג את מטרתו ומשרה אורה של עצבנות ומתיחות בלתי פוסקת, רקע מת"אים לשנאה הגוברת והולכת בין מאקומבר לאשתו.

מן השחקנים יש לציין ראשית וקודם כל את רוברט פרסטון שגילם בכשרון בלי תי מצוי את הדמות הקשה והמסובכת של פראנסיס מאקומבר, האמריקאי האופיני: ילדותי, רודף הרפתקאות, בעל מזג נוח אך מהיר חמה, שואף להבריך, להצטיין, להתיפרסם. ג'ון בנט, שחקנית שטחית בדרך כלל, היא דווקא מארגארט מאקומבר טובה מאוד: יפה, מרת נפש, צינית. גריגורי פק, בצע בקלות את התפקיד הקל והשטחי של ווילסון הצייד.

עריכת הסרט והמוסיקה (של מיקלוש רוזה) ראויים גם הם לציון. בסך הכל, "האיש מאקומבר" הוא אחד הסרטים ה"טובים ביותר שהגיעו ארצה השנה.

גריגורי פק נולד ב־5 באפריל 1916 ב"קאליפורניה. אביו היה רוקח וחלם כי בנו יהיה לרופא, אולם גריגורי לא היה תלמיד מהיר־תפיסה, ביחוד התקשה ב"לימוד הלשון הלאטינית. תחת זאת הצטיין בספורט, מקצוע חשוב לא פחות בקולג' אמריקאי, אף שאינו מועיל לקאריירה רפואית.

לאחר תאוה שאילצה אותו לעזוב את הספורט, עבר גריגורי לניו־יורק ושימש שם במשרות שונות, ביניהן סדרן בתערוכה העולמית ומדריך לתיירים בנייני ראדיו־סיטי. במשך כל אותו זמן חלם להיות שחקן וניסה להשיג סטיפנדיה באחד מבתי הספר הדרמטיים. הוא השיג את מבוקשו. שתי סטיפנדיות, ולא ארכו הימים וגאתרי מאקלינטיק, הבמאי, שם עליו את עינו ו־הביאו לברודוויי.

פטר ומריה (אי שם באירופה) ווהאנס שילט...